

VERENIGINGS NIEUWS

Haren determineren

De Veldwerkgroep van de VZZ organiseert op zaterdag 19 februari 1994 een *harenpluisdag* in het Milieu Educatiefcentrum de Schothorst te Amersfoort. Op deze dag worden haren met de microscoop gedetermineerd. Haren die je in uitwerpselen of in haarvallen vindt, kun je op deze wijze op naam brengen. Zo kom je te weten welke zoogdieren in een bepaald gebied voorkomen. De dag duurt van 10.00 tot 17.00 uur en de deelnamekosten bedragen f 5 (BF 100) voor VZZ en jeugdbondleden en f 10 (BF 200) voor niet leden, inclusief koffie en thee. Informatie: Jeroen van der Kooij, telefoon 05291-55383 (NL). Opgave door storting van het bedrag op Postbank 2050298 van de Veldwerkgroep te Grootebroek, onder vermelding van 'harenpluisdag'.

Jeroen van der Kooij

Een haarval bestaat uit een plastic koker met dubbelzijdig plakband.

Foto Rogier Lange

Algemene Leden- vergadering 1994

De algemene ledenvergadering in 1994 zal worden gehouden op zaterdag 7 mei. Op de agenda van het huishoudelijke gedeelte staan een aantal belangrijke onderwerpen, zoals de statutenwijziging in verband met een andere structuur van de VZZ, het oprichten van een publiekiefonds en het uitbrengen van een VZZ-jaarboek. Na het huishoudelijke gedeelte worden een aantal activiteiten georganiseerd, waaronder een video-vertoning van Dick Klees over boommarters in Drenthe. In een van de volgende nummers van Zoogdier volgt meer informatie, maar

noteer nu vast de datum in uw agenda voor 1994.

Secretaris VZZ

VZZ-Banenpool

In 1993 zijn door de VZZ twee extern gefinancierde projecten gestart: het opstellen van een rode lijst van zoogdieren en het Monitoringproject. De projecten worden uitgevoerd door leden van de VZZ. Deze leden hadden zich naar aanleiding van een oproep in Zoogdier aangemeld bij de banenpool. Ook in 1994 verwacht de VZZ een aantal kortdurende projecten te kunnen starten. Voor de uitvoering zal wederom een beroep worden gedaan op de leden die zich via de banenpool hebben aangemeld. Wie in aanmerking wil komen voor een van de projecten moet een korte brief met *curriculum vitae* sturen naar de secretaris van de VZZ onder vermelding van 'banenpool'.

Bestuur VZZ

Zoogdieren van West-Europa

Het edelhert is ook opgenomen in de nieuwe zoogdiergids.

Foto Pieter Elbers

Onder deze titel zal in het voorjaar van 1994 een boek verschijnen waarin alle zoogdieren van Ierland tot en met Duitsland en van Denemarken tot en met Midden-Frankrijk behandeld worden. Na de uitgave van het jeugdbondboek 'Zoogdieren van de Benelux' bleek de vraag naar een vergelijkbaar boek buiten het jeugdbondcircuit zo groot dat de auteurs besloten een nieuwe uitgave te publiceren die voor een groter publiek beschikbaar moest zijn. De VZZ en de

KNNV-uitgeverij zagen hier wel brood in en vonden het Prins Bernhardfonds bereid het project financieel te steunen.

In het boek worden 114 soorten behandeld, waaronder de hoef- en zeezoogdieren die in het jeugdbondboek ontbraken. In combinatie met een kleurentekening wordt van elk zoogdier een uitgebreide beschrijving gegeven van het uiterlijk, biotoop, leefwijze, sporen en waarnemingsmethoden. Dit maakt de gids uitermate geschikt voor het herken-

nen van zoogdieren in het veld. Naast deze soortbeschrijvingen bevat het boek hoofdstukken over bedreiging en bescherming, (her)introductie en terreinbeheer, waarnemings- en onderzoeksmethoden, en het determineren van schedels.

De VZZ zal de presentatie van dit boek niet ongemerkt voorbij laten gaan. In de volgende Zoogdier hoort u hier meer over.

Bestuur VZZ

Life traps

Via de Veldwerkgroep van de VZZ zijn muizenvallen van het type Longworth te huur. De huurprijs bedraagt 10 cent of 2 frank per val per nacht. Voor meer informatie kunt u terecht bij Floor van der Vliet, telefoon 020-6828216 (NL) of Johan Vandewalle, telefoon 03-6641726 (B).

Longworthvallen gereed voor gebruik. *Foto Jacques van der Neut*

Nieuwe medewerkers actief

Na de oproep in een voorgaand nummer van Zoogdier hebben twee nieuwe vrijwilligers zich gemeld: Mathy Lips en Herwin Walravens. Mathy Lips verzorgt het voorlichtingsmateriaal over zoogdieren en de VZZ. Daarnaast maakt hij het archief van de VZZ gereed voor opname in het Rijksarchief. Mathy is donderdags op het kantoor in Utrecht. Herwin Walravens ontfermt zich over een aantal secretariële taken en helpt bij het organiseren van de themadag in maart. Hij is 's woensdags aanwezig.

Via de banenpool zijn twee projektmedewerkers aange trokken: Rombout de Wijs en Hans Hollander. Rombout werkt aan het Monitoring- projekt, het opstellen van een methode om aantalsontwikkelingen van de Nederlandse zoogdieren te volgen. Hij is aanwezig op dinsdag. Hans stelt de rode lijst van bedreigde zoogdieren in Nederland samen en is aanwezig van dinsdag tot en met vrijdag.

Ida van Dam verzorgt nog steeds de leden- en abonnementenadministratie. Zij is bereikbaar op maandag.

Secretaris VZZ

Giften, erfstellingen en legaten

De VZZ is een instelling die zich inzet voor het algemeen belang. Dit heeft positieve gevolgen voor het krijgen van giften, erfstellingen en legaten. Onder bepaalde omstandigheden zijn giften in Nederland (niet in België) aftrekbaar van de belasting. Voor de VZZ zijn giften tot f 7272 (BF 145.000) vrij van schenkingsrecht; daarboven wordt 11% belasting geheven. Giften kunnen wor-

den overgemaakt op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België). Het is ook mogelijk om de VZZ te steunen door middel van nalatenschappen en legaten. Voor nadere informatie hierover kunt u terecht bij uw notaris.

De VZZ heeft in 1993 de onderstaande giften ontvangen. Onze hartelijke dank aan de gevers.

- Anoniem f 30.000,-
- Familie Polet te Ruurlo f 300,-
- Pon's Automobielhandel B.V. te Leusden f 500,-

Penningmeester VZZ

Onderzoek in Friesland

De veldwerkgroep van de VZZ in Tjebich. Foto Jeroen van der Kooij

De VZZ is begonnen met een onderzoek naar kleine zoogdieren in moerasgebieden in Friesland. De noordse woelmuis, de waterspitsmuis en de dwergmuis kunnen gezien worden als karakteristieke soorten van de natte ecologische hoofdstructuur uit het Natuurbeleidsplan. Vermoedelijk worden deze soorten in hun voortbestaan bedreigd door waterpeilverlaging, eutrofiëring, verontreiniging en versnippering van leefgebieden. Er zijn na 1980 maar weinig gegevens bekend over de verspreiding van deze drie soorten in Friesland. Speciaal voor de bescherming van de noordse woelmuis is het erg belangrijk om meer te weten te komen over zijn biotoopkeuze. Nederland heeft immers een speciale verantwoordelijkheid voor de noordse woelmuis, omdat het een endemische (onder-)soort betreft. Mogelijk speelt het oprukken van de aardmuis in Friesland een negatieve rol bij

de overleving van noordse woelmuis-populaties.

De kern van het projekt wordt gevormd door een onderzoek met vallen in de natte biotopen van de provincie. In de komende zomer wordt hiervoor een tijdelijk medewerker aangesteld. Ook de Veldwerkgroep van de VZZ draagt zijn steentje bij, door in de nazomer een vangweekend te organiseren in Friesland. Daarnaast is een inzameling gestart van braakballen uit de gehele provincie. Men kan braakballen opsturen naar (geen postzegel nodig): *Onderzoek VZZ, p/a Fries Natuurmuseum, Antwoordnummer 6907, 8900 WC Leeuwarden.*

Elke braakbal, zelfs een halve, kan nuttige informatie bevatten. Zet de braakballen zo mogelijk eerst enkele dagen in het vriesvak om de insecten die erin zitten te doden. Ook als u gegevens van uitgeplozen

braakbalpartijen heeft, of over andere nog niet gepubliceerde verspreidingsgegevens van kleine zoogdieren in Friesland beschikt, wordt inzending daarvan erg op prijs gesteld. Tevens zoeken we ervaren

mensen die de ingezonden braakballen willen uitpluizen. U kunt zich daarvoor aanmelden bij: *Jaap Mulder, Hammerweg 67A, 7731 AL Ommen, 05291-55383.*

Jaap Mulder

Zoogdieren langs de waterkant

In veel landinrichtingsprojecten worden sloten en oevers heringericht. Daarbij wordt bij het water- en oeverbeheer wel voldoende aandacht besteed aan flora en fauna, maar niet specifiek aan zoogdieren. De oorzaak hiervan is dat er in het algemeen nog niet genoeg bekend is over de eisen die zoogdieren stellen aan water en oevers. Bovendien bereikt de bij de zoogdierdeskundigen wel aanwezige kennis de oever- en waterbeheerders niet. Daarom organiseert de VZZ zaterdag 5 maart 1994 een themadag voor oever- en waterbeheerders en zoogdierkundigen met als doel wederzijdse kennisoverdracht en informatie-uitwisseling.

Er zal een aantal lezingen gehouden worden. Organisaties en personen met ideeën of concrete projecten op het gebied van zoogdiervriendelijk oever- en waterbeheer kunnen deze presenteren door middel van posters en stands. Bovendien kunnen alle aanwezigen hun ideeën kwijt tijdens

Aangepast oeverbeheer kan het biotoop van de waterspitsmuis verbeteren.

Foto Dick Klees

discussiesessies (zie programma). De conclusies van de discussies worden na afloop gebundeld en aan de deelnemers gratis toegestuurd.

De dag vindt plaats op 5 maart 1994 in De Dreyenborch, Ritzema Bosweg 32 A te Wageningen. De toegang is gratis voor VZZ-leden, niet-leden betalen f 25 of BF 500. Op gave voor deze dag, alsmede voor de stands en de posterpresentaties, kunt u doen bij het secretariaat van de VZZ, Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht, telefoon 030-544642 (NL). Als u gebruik wilt maken van een lunch (tegen betaling ter plekke) wilt u dit dan eveneens opgeven.

Zoogdieren langs de waterkant

Zoogdiervriendelijk oever- en waterbeheer, 5 maart 1994, De Dreyenborch, Ritzema Bosweg 32 A, Wageningen

Programma:

- 9.30: ontvangst
- 10.00: opening door de dagvoorzitter
- 10.15: Jeroen Reinhold (VZZ): 'Zoogdieren langs de waterkant.'
- 10.45: Jacobus Bosschaart (Waterschap Het Lange Rond): 'De praktijk van het oeverbeheer in het laatste decennium.'
- 11.15: Floor van der Vliet (VZZ): 'Oeverbeheer en het voorkomen van de noordse woelmuis.'
- 11.45: lunch en bezoeken posters en stands
- 14.00: Vincent van Laar (Centrum voor Natuur en Milieu Educatie): 'Biotoopeisen van de waterspitsmuis.'
- 14.30: Reindert Leguijt (Vrijwillig Natuur en Landschaps Beheer): 'De effectiviteit van zoogdiervriendelijk oeverbeheer.'
- 15.00: discussiegroepjes
- 16.00: Zomer Bruijn: unieke dia-voorstelling van jagende watervleermuizen.
- 16.30: afsluiting door de dagvoorzitter

De VZZ-winkel

Regelmatig verschijnen er rapporten en boekjes over zoogdieren die door de VZZ zijn uitgegeven of waaraan leden van de VZZ hun medewerking hebben verleend. Deze publicaties zijn bij het secretariaat van de VZZ te bestellen of kunnen gekocht worden tijdens manifestaties waarbij de VZZ met een stand aanwezig is. Ook oude nummers van Zoogdier en Lutra zijn nog beschikbaar. Een uitgebreide

publikatielijst, met onder andere de inventarisatierapporten van de Veldwerkgroep, is te verkrijgen bij het secretariaat van de VZZ.

Enkele prijzen:

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, S. Broekhuizen et al. (red.), 3e druk, 1992, 336 pp. Prijs f 45,- (f 37,50) of BF 900 (BF 750).

Manifest 'Zoogdieren en wetlands', VZZ, 1992, 19 pp. Prijs f 5,- (f 3,-) of BF 100 (BF 60).

Vossen, J.L. Mulder, 1993, 22 pp. Prijs f 5,- (f 3,-) of BF 100 (BF 60).

De noordse woelmuis in Waterland en de Zaanstreek, F. van der Vliet, 1993, 30 pp. Prijs f 10,- (f 7,-) of BF 200 (BF 140).

Oude nummers Zoogdier (voor zover voorradig) f 3,- (f 1,-) of BF 60 (BF 20).

Oude nummers Lutra (voor zover voorradig) f 5,- (f 2,-) of BF 100 (BF 40)

Hans Hollander, kampsecretaris

Kees Mostert, natuurhistorisch secretaris

Jeroen van der Kooij, voorlichting & educatie

Floor van der Vliet, materiaal-beheerder.

Het adres van de voorzitter is: Kromwijkplaats 156, 6843 GV Arnhem, tel: 085-820971 (NL).

De eerstgenoemde prijs geldt voor toezending per post. Het bedrag tussen haakjes is de prijs op de stands en afgehaald op het kantoor van de VZZ. Bestellen kan door overmaking op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België) onder vermelding van de titel.

Bestuur

Veldwerkgroep

Binnen de veldwerkgroep hebben zich enkele bestuurswijzigingen voorgedaan. Jeroen Reinhold heeft het bestuur verlaten. Zijn passie voor vleermuizen heeft hem een tijdrovende baan bezorgd bij het Vleermuisbureau. Als nieuw bestuurslid is Kris Joosten toetreden. Zij heeft de voorzittershamer overgenomen van Hans Hollander. In 1994 is de bestuurssamenstelling als volgt: Kris Joosten, voorzitter
Joost Verbeek, penningmeester